

پیمان سعدآباد، سپری برای جهت حفاظت منافع انگلستان

۱۲ فروردین ۱۳۹۵ ساعت ۲۱:۲۴

فکر انعقاد یک پیمان دفاعی بین کشورهای خاورمیانه پس از جنگ جهانی اول در میان دولتمردان انگلستان بوجود آمد که از این پیمان سدی در برابر نفوذ روزافزون شوروی استفاده نمایند. ولی قبل از بسته شدن پیمان می بایست اختلاف بین کشورهای مورد نظر که در همسایگی یکدیگر بودند ، حل می شد.

فکر انعقاد یک پیمان دفاعی بین کشورهای خاورمیانه پس از جنگ جهانی اول در میان دولتمردان انگلستان بوجود آمد که از این پیمان سدی در برابر نفوذ روزافزون شوروی استفاده نمایند. ولی قبل از بسته شدن پیمان می بایست اختلاف بین کشورهای مورد نظر که در همسایگی یکدیگر بودند ، حل می شد. برای بسته شدن پیمان سعدآباد بین کشورهای ایران و افغانستان و عراق و ترکیه، مشکلاتی وجود داشت در مورد افغانستان: اختلاف مرزی که بین ۲ کشور ایران و افغانستان در نواحی خراسان و سیستان وجود داشت که با حکمیت ترکیه در ۱۷ مارس ۱۹۳۴ م (۲۷ اسفند ۱۳۱۲) حل و فصل گردید و موجب بهبود روابط دو کشور شد.

عراق : مسئله مهم مورد اختلاف بین ایران و عراق بر سر کشتیرانی اروند رود بود . عراق برای جلوگیری از اعمال حق حاکمیت ایران در اروند رود با پشتیبانی انگلستان به جامعه ملل شکایت کرد و جامعه ملل طرفین را به مذاکره مستقیم دعوت نمود. بالاخره در ۱۹۳۷ م (۱۳۱۶) قراردادی بین عراق و ایران به امضاء رسید که حق کشتیرانی در اروند رود به جز آب های مقابل خرمشهر و آبادان به دولت عراق واگذار شد.

ترکیه: در ۱۹۲۷ م بر اثر درگیری بین یک ستون از ارتش ترکیه با کردها سوء تفاهمی با ایران ایجاد شد که به خاطر آن سفیر خود را از تهران احضار کردند و روابط بین ۲ کشور تیره شد ولی پس از توضیحاتی که دولت ایران به دولت ترکیه داد بحران برطرف گردید و با ادامه مذاکرات قراردادی در ۱۹۳۲ م (۱۳۱۰) بر سر مسایل مرزی بسته شد که به موجب آن قسمتی از اراضی مجاور کوه آرارات به ترکیه واگذار شد و در مقابل قطعه زمینی بزرگی در کردستان به ایران داده شد. در طی این مصالحه ها و همکاری های بین کشورها در ۱۹۳۷ م وزیر خارجه ترکیه (دکتر توفیق رشدی آراس)، وزیر خارجه عراق (دکتر ناجی الاصلیل) و وزیر خارجه افغانستان (سردار فیض محمدخان) در تهران پس از مذاکراتی با عنایت الله سمیعی پیمان عدم تعرض و دوستی بین ۴ کشور را در

آن‌ها متعهد شدند از مداخله در امور داخلی یکدیگر خودداری کنند، مرزهای یکدیگر را محترم بشمارند، از هرگونه تجاوز نسبت به یکدیگر خودداری کنند و در کلیه اختلافات بین‌المللی که با منافع مشترک آن‌ها مربوط است، با یکدیگر مشورت نمایند. زمانی که این قرارداد بسته شد، در ایران، رضاشاه و در ترکیه آتاتورک و در عراق ملک غازی اول و در افغانستان محمدظاهرشاه حکومت می‌کردند. هدف از انعقاد اینگونه پیمان‌ها در منطقه این بود که علاوه بر به وجود آوردن قدرت‌های متمرکز در منطقه، آنان از طریق پیمان‌های سیاسی نظامی به هم پیوند داده شوند تا در مقابل دشمنان قدرتمند انگلستان در منطقه مثل شوروی، منافع او را حفظ نمایند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۹۷۵/پیمان-سعدآباد-پیمان-۲۰۹۷۵>